

Predatie op juveniele ringslangen

Predatie juveniele ringslangen en eieren, broeihoop 10 op 29 en 31 augustus 2013.

In Nieuw Wulven (tussen Houten en Bunnik) zijn 8 broeihopen aangelegd voor de ringslangen verdeeld in drie monitor-routes. Tijdens het omzetten van de broeihopen in voorjaar 2013 hebben we in totaal 2.675 lege eierschalen gevonden. Met dit resultaat zijn we erg tevreden, de ringslang voelt zich hier thuis en de broeihopen worden door hen gewaardeerd!

Op onze route liggen twee broeihopen en een houthoop (waar de ringslang zich kan verstoppen of overwinteren). Onder de zeiltjes van vijverfolie en golfplaatjes die we op en bij de broeihopen leggen, treffen we vaak ringslangen aan.

Schokkende ontdekking

Begin augustus tijdens het monitoren ontdekten we grote gaten in de broeihopen die eruit zagen als een hol van een zoogdier. Uit deze gaten waren eieren gewerkt die dichtbij het gat lagen, sommige waren lege eischalen en anderen met nog een juveniel ringslangetje erin. Deze gaten werden half augustus steeds groter en ook lagen er steeds meer lege eischalen en eieren waar nog een overleden juveniel inzat.

We schrokken pas echt toen we eind augustus een ware slachtpartij aantroffen op een van de broeihopen en in mindere mate ook op de andere broeihoop. Meer dan 75 juveniele ringslangetjes lagen kapot gebeten of gepikt in groepjes op de broeihoop, ook nu waren er weer veel eieren uit de broeihoop gewerkt met in vele nog aangevreten juvenielen. Al deze juvenielen en eieren lagen dicht bij de grote gaten en niet in de nabijheid van de zeiltjes. Dit hadden wij nog niet eerder meegemaakt. Bij en op de broeihoop lagen diverse vogelveren van vermoedelijk de fazant en uitwerpselen van een zoogdier. Tot en met begin september hebben wij dode juvenielen en uit de broeihoop gewerkte eieren gevonden, bij de ene broeihoop meer dan bij de andere.

Mogelijke predatoren

Een vrijwilliger heeft dode juvenielen voor onderzoek gebracht naar het Dutch Wildlife Health Center in Utrecht. In hun onderzoeksrapport vermelden zij dat de afstand van de verwondingen 3 cm tot 1,5 cm is. Het was voor hun slecht

te beoordelen, maar als mogelijke predator noemen zij de bunzing. Onze informatie met foto's hebben wij naar onze werkgroepleden gestuurd en ook naar RAVON. Als eerste indruk werden de volgende predatoren geopperd: de fazant, bunzing, marter, bruine rat, egel, das en woelrat. Een egel eet wat hij nodig heeft en doodt niet nog meer voedsel. Dit geldt eigenlijk ook voor fazanten. De fazant zou een dader kunnen zijn omdat wij veren vonden op de broeihoop en hij ook wel reptielen eet, echter de verwondingen lijken meer op bijtsporen dan pikwonden. De woelrat eet merendeels planten, we hadden er eerder een aangetroffen in een broeihoop tijdens het omzetten. De das hebben wij nog niet gezien in Nieuw Wulven maar deze heeft dichtbij een burcht in Rhijnauwen. De bunzing is een mogelijke dader. Het beeld dat we aantreffen past ook wel bij het gedrag, namelijk instinctief prooien doden zodra en zo lang die bewegen. De bruine rat doet dat ook in bepaalde omstandigheden. Vaak wordt de bunzing aangewezen als dader van gedode en deels aangevreten padden, kikkers of salamanders, maar als er hoopjes van dit soort prooien bijeen gevonden worden, kunnen ook bruine ratten als dader aangemerkt worden. Dit laatste komt veel vaker voor dan bunzingprooien. Als zo'n deels al aangevreten amfibie ergens ligt, natuurlijk komen er dan allerlei aaseters, zoals kraaien en spitsmuizen, er ook van eten. Op het laatst kun je dan helemaal niet meer zien wie het dier gedood heeft.

Vervolgonderzoek

Als we zekerheid willen, dan zou een cameraval een goede oplossing kunnen zijn, maar deze is wel gevoelig voor diefstal en zal dus heel strategisch, uit het zicht en met weinig ruchtbareid opgesteld moeten worden. Wij zijn benieuwd of er elders in het land ook dergelijke ervaringen zijn op broeihopen.

Henny Honkoop en Els Tove

Ringslangenwerkgroep Houten

Uitwerpselen van een zoogdier bij de broeihoop.
(Foto's: Henny Honkoop en Els Tove)